

حل اختلاف اداری در نظام های حقوقی معاصر

نویسنده:

دکتر سید علیرضا یرشفیعی

انتشارات کاوش هنر

سرشناسه	:	میرشفیعی، سیدعلیرضا، ۱۳۵۲-
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	حل اختلاف اداری در نظام‌های حقوقی معاصر/ نویسنده سیدعلیرضا میرشفیعی.
مشخصات نشر	:	تهران: کاوش هنر، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۵۲ ص.
شابک	:	۳۵۰۰۰۰۰ ریال: ۷-۵-۹۳۱۶۱-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	حل اختلاف — ایران
موضوع	:	Dispute resolution (Law) — Iran
موضوع	:	آیین دادرسی اداری — ایران
موضوع	:	Administrative procedure -- Iran
موضوع	:	حقوق اداری — ایران
موضوع	:	Administrative law -- Iran
رده بندی کنگره	:	KM۴H۱۸۱۹
رده بندی دیویی	:	۳۱۰/۰۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۰۲۴۴۱۲

آدرس انتشارات: تهران - خ انقلاب - تقاطع نرگس - پ. م ۱۳۱۴ - طبقه سوم - واحد ۱۲ - نشر کاوش هنر
تلفن: ۶۶۴۹۰۱۰۲ - ۶۶۴۸۱۱۷۱

فروشگاه: خیابان انقلاب، مقابل دبیرخانه - دانشگاه تهران - شه راه ۱۶ - انتشارات کاوش - تلفن ۶۶۴۰۱۵۹۵

عنوان کتاب: حل اختلاف اداری در نظام‌های حقوقی معاصر

مؤلف: سید علیرضا میرشفیعی

ناشر: انتشارات کاوش هنر

طراح جلد: حامد کاوش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

حقوقچینی، صفحه‌آرایی، لیتوگرافی، چاپ، صحافی: موسسه دیجیتال کاوش

شابک: ۷-۵-۹۳۱۶۱-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
۷	مفهوم اداره و حقوق اداری
۱۳	حقوق اداری در ایران
۲۰	مبانی حقوق اداری
۳۷	اصول حقوق اداری
۴۴	سازمان‌های اداری
۷۹	دیوان عدالت اداری
۹۴	سازمان بازرسی کل کشور
۱۰۳	ارزش اصول حقوق اداری در ارتباط با تعالیم و رویه قضایی موجود
۱۰۸	جایگاه اصول حقوق اداری در رابطه بین فرهنگ اداره و تأثیر آن بر روند اداره مطلوب
۱۱۱	نظارت بر سازمان‌های اداری کشور
۱۲۵	تخلفات اداری و مسئولیت مدنی کارگزاران اداری
۱۲۹	شیوه‌های متداول و مرسوم غیرترافعی حل اختلاف
۱۳۶	شیوه‌های جدید غیر ترافعی حل اختلاف در نظام‌های حقوقی مدرن
۱۴۵	مزایای روش‌های جایگزین حلوفصل اختلاف
۱۵۰	معایب روش‌های جایگزین حلوفصل اختلاف
۱۵۲	آثار و نحوه اجرای روش‌های جایگزین حل و فصل اختلاف
۱۵۶	منابع

مقدمه

حقوق اداری به مثابه یکی از پویاترین و گسترده‌ترین رشته‌های حقوق عمومی، جایگاهی بس رفیع در بین شاخه‌های حقوق دارد، چرا که این رشته از حقوق شامل مجموعه قوانین و مقرراتی است که بر اعمال و افعال دستگاه اداری حاکم بوده و روابط آنها را با افراد تنظیم و تنسيق می‌کند. بنابراین میزان اهمیت حقوق اداری به لحاظ ارتباط و گستره‌ی مطالعات آن - یعنی وظایف و تکالیف دولت و دستگاه‌های دولتی - بیش از پیش نمایان می‌شود. این امر با افزایش دخالت دولت‌ها در زندگی اجتماعی و پیچیدگی، تنوع و گوناگونی نیازها و به تبع آن انواع خدمات ارائه شده به شهروندان اهمیت فزاینده‌ای یافته است، از سوی دیگر گفته می‌شود که حقوق اداری مجموعه‌ی قواعد و ضوابط بر اجرای خدمات [عمومی و] اداری است. و اداره عبارت از فعالیت‌ها و خدماتی است که به وسیله سازمان‌های عمومی یا زیر نظر آنها انجام و ارائه می‌شود.

رفاه و امنیت اجتماعی جزء کارکردهای اصلی حکومت‌های جدیدند و به همین دلیل آن‌ها را اغلب دولت‌های رفاه می‌خوانند. موفقیت برنامه‌های توسعه تا حد زیادی به پذیرش آن از سوی ذی‌نفعان بستگی دارد. آموزش، توانمندسازی و ایجاد شرایط مساعد برای فعالیت شهروندان در سطوح مختلف تصمیم‌گیری نه تنها مشارکت شهروندان و تحقق توسعه‌ی انسانی را به همراه دارد، بلکه به دستیابی به اهداف توسعه و رفاه کل توسعه‌ی پایدار نیز منجر می‌شود. در راهبردهای طراحی روش‌ها، دستیابی سریع به حل یک مسئله از مؤلفه‌های توسعه‌ی اقتصادی محسوب می‌شود. در اجرای روش‌های غیرترافعی و حل اختلافات در اداره ظرف زمانی برای کسب نتیجه وجود ندارد و گاه صرف دیدار فوری و غیررسمی دوطرف می‌تواند به حل و فصل اختلاف منجر شود. یک بررسی در دادگستری ایالت آلاسکا از کاهش ۶۰ تا ۸۰ درصدی طول دوره‌ی حل اختلاف در نظام روش‌های غیرترافعی حل اختلاف دادرسی حکایت می‌کند.

دیوان عدالت اداری را می‌توان تنها مرجع اداری و در عین حال عالی‌ترین مرجع اداری ایران دانست. دیوان عدالت اداری در حقیقت تنها مرجع عمومی اداری است. زیرا اگرچه مراجع

اداری دیگری نیز در ایران تشکیل گردیده اند که به امور داخل در صلاحیت خود رسیدگی و اصدار رای می نمایند اما آن‌ها را باید مراجع اختصاصی (استثنایی) اداری محسوب نمود. آراء صادره از مراجع اختصاصی اداری قابل شکایت شکلی و قانونی در دیوان عدالت اداری است و بنابراین مرجع مزبور، در عین حال عالی‌ترین مرجع اداری ایران است.

دیوان عدالت اداری، تنها مرجع عمومی اداری است که در تهران مستقر می باشد و متشکل از شعب بدوی، تجدیدنظر، هیئت عمومی و هیئت‌های تخصصی می باشد. تشکیلات قضایی، اداری و تعداد شعب دیوان با تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می شود. بنابراین دیوان عدالت اداری برای اجرای اصل ۱۷۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مامورین و ادارات و آئین نامه‌های دولتی خلاف قانون یا شرع یا خارج از حدود اختیارات مقام تصویب کننده، زیر نظر رئیس قوه قضائیه تشکیل می شود. لازم به ذکر است طبق اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: "بر اساس حق نظارت قضائیه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری، سازمانی به نام "بازرسی کل کشور" زیر نظر رئیس قوه قضائیه تشکیل می گردد. حدود اختیارات و وظایف این سازمان را قانون تعیین می کند". بنابراین طبق اصل ۱۷۴ قانون اساسی؛ رئیس قوه قضائیه نظارت بر دیوان عدالت اداری را از طریق سازمان بازرسی کل کشور اعمال می نماید.